

Osnovna škola	Klinča Sela
Nastavni predmet	Katolički vjeronauk
Vjeroučitelj	Josip Kunac, <i>prof.</i>
Razredni odjel	7.
Redni broj pripreme	3.
Nastavna cjelina / tema	I. RAZVIJAM OSOBNOST, ŽIVIM VREDNOTE
Nastavna jedinica / podtema	3. Potrebni smo drugima i drugi nama

Odgojno-obrazovni ishodi učenja:

OŠ KV A.7.1. Učenik analizira konkretne primjere utjecaja društva vršnjaka na formiranje osobnosti i predlaže načine kako ostvariti pozitivan utjecaj u društvu vršnjaka.

OŠ KV A.7.2. Učenik u odabranim biblijskim tekstovima pronalazi poruke za svoje životne situacije.

Ključni pojmovi	zajedništvo; uzajamnost; osoba; Presveto Trojstvo; jednakovrijednost; podrška
Središnje / problemsko pitanje	Kako možemo biti svoji i istodobno rasti u zajedništvu s Bogom i ljudima?
Oblici rada	frontalni rad, individualni rad, rad u paru, rad u skupinama
Nastavne metode	razgovor, čitanje, uspoređivanje tvrdnje i dokaza, tumačenje biblijskoga teksta, prosudba slučaja, pisanje poruke, povezivanje
Nastavna sredstva i pomagala	udžbenik Neka je Bog prvi, str. 11; radna bilježnica, str. 11; bilježnica, ploča ili projektor, radni predlošci; dostavljeni digitalni prilozi
Međupredmetne teme	Osobni i socijalni razvoj: osr A.3.1. Razvija sliku o sebi. Mentalno i socijalno zdravlje: B.3.1.B Razlikuje i vrednuje različite načine komunikacije i ponašanja. Učiti kako učiti: uku A.3.1. Učenik samostalno traži nove informacije iz različitih izvora, transformira ih u novo znanje i uspješno primjenjuje pri rješavanju problema.
Korelacija	Hrvatski jezik: OŠ HJ A.7.2. – izdvajanje bitnih podataka i zaključivanje; OŠ HJ C.7.2. – povezivanje teksta sa svijetom koji učenike okružuje.

Vrednovanje:

Vrednovanje za učenje: vjeroučitelj će pratiti tumačenje Post 2,18–23, povezivanje jedinstvenosti i zajedništva te razlikovanje pomoći i vršnjačkoga pritiska; provjerit će povezivanje pojmova i obrazloženja.

Vrednovanje kao učenje: učenici će procijeniti mogu li povezati jedinstvenost i zajedništvo, protumačiti biblijsku poruku i predložiti pozitivan vršnjački utjecaj.

Vrednovanje naučenoga: formalno brojčano ocjenjivanje nije predviđeno. Odgovori i radni predlošci služit će praćenju napretka.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

I. UVODNI DIO – PITAJ (9 min)

Uvodna molitva:

Oče naš...

ili:

Bože, otvori nam oči za ljude kraj nas. Nauči nas primiti pomoć bez srama i ponuditi je bez uzvisivanja. Daj da u zajedništvu rastemo, a da nitko ne izgubi svoju posebnost. Amen.

Alternativa: „Nije dobro da čovjek bude sam“ (Post 2,18)

Učenici će u tišini zahvaliti za jednu osobu uz koju lakše rastu.

Povezivanje s prethodnim satom / pregled domaće zadaće:

Učenici će vjeroučitelju dati na uvid domaću zadaću s prethodnoga susreta:

„Učenici će riješiti, ili dovršiti rješavanje RB, str. 8–10.“

Ili:

„Učenici će u 2–3 rečenice objasniti što za njih znači biti „original, a ne kopija“ te navesti jedan primjer iz života u kojemu osoba može ostati svoja bez omalovažavanja drugih.“

Razgovor:

- Kako možete ostati originalni, a prihvatiti nečiju pomoć? (Možemo sačuvati vlastite darove i stavove te učiti od drugih; primanje pomoći ne umanjuje dostojanstvo.)

Motivacija:

PORUKA BEZ ODGOVORA

U razrednoj grupi piše: „Može li mi netko objasniti što smo danas radili? Bio sam odsutan.“ Poruku je pročitao dvadeset učenika. Nitko nije odgovorio.

Zamišljena situacija za razgovor.

Učenici će u paru usporediti što pokazuje broj pročitanih poruka, a što izostanak odgovora.

Razgovor:

- Znači li mnogo kontakata nužno i zajedništvo? (Ne; zajedništvo traži pažnju, odgovor i spremnost na pomoć.)
- Koji bi mali postupak promijenio ovu situaciju? (Jedan učenik mogao bi poslati sažetak i pitati treba li dodatno objašnjenje.)

Početni stav: Učenici će u bilježnici dovršiti rečenicu „Trebati druge znači...“. Na kraju će usporediti početni odgovor s naučenim.

Trebati druge znači...

Najava teme i središnjega pitanja:

Učenici će zapisati naslov „Potrebni smo drugima i drugi nama“.

Danas ćemo istražiti odgovor na središnje pitanje:

Kako možemo biti svoji i istodobno rasti u zajedništvu s Bogom i ljudima?

II. SREDIŠNJI DIO – ISTRAŽI I PROSUDI (27 min)

Napomena o izboru aktivnosti: Aktivnosti su prijedlozi i mogućnosti izbora. Nije predviđeno sve provesti u jednom satu. Vjeroučitelj će odabrati aktivnosti prema ishodima, raspoloživom vremenu, osobitostima razreda, opremi i potrebama učenika. Preporučeni odabir nalazi se na kraju pripreme.

Aktivnost 1: Obrada glavnog teksta (rad u paru – tvrdnja i dokaz, 10 minuta)

Rad u paru. Učenici će pročitati glavni tekst „Potrebni smo drugima i drugi nama“, udžbenik, str. 11. Uz svaku tvrdnju na predlošku napisat će slažu li se s njom, a zatim u bilježnicu prepisati kratak izraz iz teksta koji podupire njihov odgovor. Neće pisati u udžbenik. Dva će para iznijeti obrazloženje.

Moguće rješenje: Prva: jedinstvenost se razvija u odnosu. Druga: ne uspoređivanje, nego povjerenje, prihvaćanje i odgovornost. Treća: Bog poziva u zajedništvo sa sobom i ljudima.

TVRDNJA	DOKAZ I OBJAŠNENJE
Mogu biti svoj/a i trebati druge.	
Drugi su mi potrebni samo da se s njima uspoređujem.	
Zajedništvo se tiče i odnosa s Bogom.	

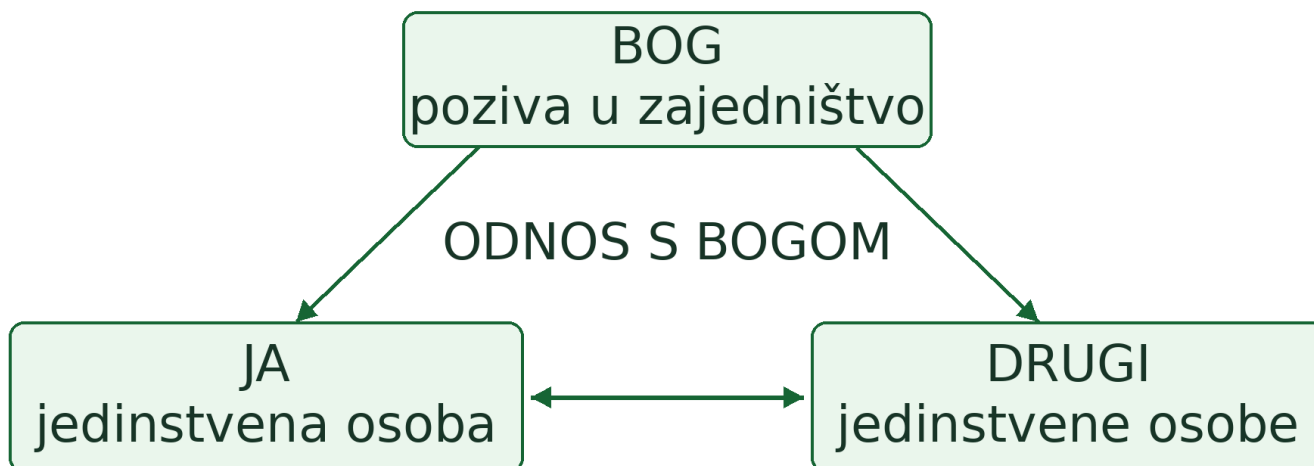
Ili: klasična obrada (individualni rad i zajednički razgovor, 10 minuta)

Učenici će pročitati tekst „Potrebni smo drugima i drugi nama“, udžbenik, str. 11, po odlomcima.

Razgovor:

- Kako tekst povezuje jedinstvenost osobe i potrebu za drugima? (Svaka je osoba jedinstvena, ali se razvija i ostvaruje u odnosima.)
- Kako tekst opisuje Boga koji stvara čovjeka? (Bog je Trojstvo, zajedništvo triju božanskih osoba.)
- Zašto stalno uspoređivanje otežava život? (Može potisnuti prihvaćanje vlastite originalnosti i pretvoriti drugoga u mjerilo vlastite vrijednosti.)
- Što primamo i razvijamo u zajednici? (Povjerenje u vlastite mogućnosti, prihvaćanje slabosti, upornost i odgovornost; radost se uvećava, a patnja dijeli.)
- Na kakvo nas zajedništvo Bog poziva? (Na zajedništvo s njime i s ljudima; u živome Kristu otkrivamo dostojanstvo i puninu života.)

Shematski prikaz i ključni naglasci:

PRIMAMO I PRUŽAMO POMOĆ

Poštujemo razlike i rastemo zajedno.

Teološko sidro: Bog je jedan u trima osobama: Ocu, Sinu i Duhu Svetome. Čovjek je stvoren za ljubav i zajedništvo. Muškarac i žena imaju jednako osobno dostojanstvo; nijedno nije manje Božja slika. Zajedništvo ne briše osobnost, nego uključuje uzajamno darivanje. (Usp. Post 2,18–23; udžbenik, str. 11.)

Aktivnost 2: Biblijski tekst – pomoć kao što je on (individualni rad i zajednički razgovor – tumačenje, 8 minuta)

Učenici će pročitati Post 2,18–23, udžbenik, str. 11. U bilježnicu će izdvojiti problem, Božji odgovor i čovjekovo prepoznavanje bliske osobe.

NIJE DOBRO DA ČOVJEK BUDE SAM

Post 2,18–23; udžbenik, str. 11.

I reče Jahve, Bog: »Nije dobro da čovjek bude sam: načinit ću mu pomoć kao što je on.«

Tada Jahve, Bog, načini od zemlje sve životinje u polju i sve ptice u zraku i predvede ih čovjeku da vidi kako će koju nazvati, pa kako koje stvorenje čovjek prozove, da mu tako bude ime. Čovjek nadjene imena svoj stoci, svim pticama u zraku i životinjama u polju. No čovjeku se ne nađe pomoć kao što je on. Tada Jahve, Bog, pusti tvrd san na čovjeka te on zaspao, pa mu izvadi jedno rebro, a mjesto zatvori mesom. Od rebra što ga je uzeo čovjeku napravi Jahve, Bog, ženu pa je dovede čovjeku. Nato čovjek reče:

»Gle, evo kosti od mojih kostiju, mesa od mesa mogega!

Ženom neka se zove, od čovjeka kad je uzeta!«

- Zašto životinje u pripovijesti nisu „pomoć kao što je on“? (Čovjek traži drugu ljudsku osobu s kojom može uspostaviti uzajaman osobni odnos.)
- Što izražava slikoviti govor o rebru te kostima i mesu? (Bliskost, zajedničku ljudsku narav i jednakovrijednost muškarca i žene; ne nižu vrijednost žene.)
- Kako biste poruku teksta primijenili na odnos dječaka i djevojčica u razredu? (Jednako bismo uvažavali njihove ideje, sposobnosti i pravo na poštovanje.)

Aktivnost 3: Molitva koja pokazuje uzajamnost (rad u paru – uspoređivanje uloga, 7 minuta)

Rad u paru. Učenici će u molitvenom tekstu usmeno izdvojiti što drugi čine za nas, a što mi možemo činiti za njih. U bilježnicu će zapisati po jedan primjer iz svake skupine.

DRUGI SU NAM POTREBNI

Bože, drugi su nam potrebni,
da bdiju, ako mi zaspimo,
da vjeruju, ako mi posumnjamo,
da mole ako mi zanijemimo.
Drugi su nam potrebni,
koji će uz nas ići,
koji će se s nama nadati i strahovati,
koji se neće umoriti i klonuti,
na koje ćemo se moći pozivati
i koje ćemo svojim brigama i
nevoljama natovariti.
Drugi su nam potrebni,
koji će s nama pred tobom stajati,
koji će tebe moliti i pitati,
koji će ti zahvaljivati
i tebi se staviti na raspolaganje.

Severin Schneider; udžbenik, str. 11.

Razgovor:

- Kako se molitva razlikuje od popisa usluga koje zahtijevamo od drugih? (Govori o blizini, vjernosti i zajedničkom odnosu prema Bogu; iste smo darove pozvani pružati i mi.)

Aktivnost 4: Pomoć ili pritisak (rad u skupinama – prosudba slučaja, 6 minuta)

Rad u skupinama. Učenici će pročitati situaciju, razlikovati pomoć od pritiska i pripremiti odgovor od dvije rečenice. Skupine će usporediti razloge, a ne prosuđivati osobe.

CIJENA PRIPADANJA

Prijatelji kažu učeniku: „Ako želiš biti s nama, sutra se i ti rugaj novom učeniku.“ On ne želi izgubiti društvo.

Zamišljeni slučaj.

Razgovor:

- Zašto ponuđeno pripadanje ne gradi pravo zajedništvo? (Traži ponižavanje drugoga i odustajanje od odgovornoga izbora.)
- Kako biste odbili pritisak i ponudili bolji postupak? (Ne želimo sudjelovati u ruganju. Možemo novoga učenika pozvati da nam se pridruži.)

Aktivnost 5: Samoća i usamljenost (individualni rad – razlikovanje situacija, 5 minuta)

Učenici će pročitati primjere i u bilježnicu zapisati gdje je riječ o dobrovoljnom vremenu nasamo, a gdje o nedostatku povezanosti. Neće iznositi osobna iskustva ako to ne žele.

Rješenje: A – odabrana samoća; B – usamljenost; C – povezanost, iako osobe nisu na istom mjestu.

TRI SITUACIJE

A. Nakon druženja Petra želi mirno čitati.

B. Luka je među vršnjacima, ali nitko ga ne sluša.

C. Ana je kod kuće i razgovara s prijateljicom koja je razumije.

Razgovor:

- Možete li biti među ljudima, a osjećati se usamljeno? (Da; prisutnost ljudi sama po sebi ne jamči razumijevanje i bliskost.)

Aktivnost 6: Mogu primiti i mogu dati (individualni rad i rad u paru – osobni osvrt, 6 minuta)

Učenici će u bilježnici napisati tri rečenice na temu „Nije dobro da čovjek bude sam“. Uključit će primjer primanja pomoći, primjer pružanja pomoći i vezu s biblijskom porukom. U paru će pročitati samo ono što žele podijeliti.

Moguće rješenje: Težak zadatak lakše razumijem uz objašnjenje. Prijatelju mogu pomoći strpljivim slušanjem. Biblijska poruka poziva na uzajamnost, a ne na zatvaranje u sebe.

Nije dobro da čovjek bude sam.

Aktivnost 7: Jednakovrijedni u zajedničkom radu (rad u paru – preoblikovanje odluke, 5 minuta)

Učenici će preoblikovati odluku: „Dječaci će uvijek voditi skupinu, a djevojčice pisati.“ Navest će pravednije mjerilo raspodjele poslova i povezati ga s biblijskim tekstom.

Moguće rješenje: Uloge ćemo dogovarati prema darovima, interesu i prilici da svi sudjeluju; muškarac i žena imaju jednako dostojanstvo.

Radni predložak:

Dječaci će uvijek voditi skupinu, a djevojčice pisati.

NEPRAVEDNO MJERILO	NAŠ PRIJEDLOG
Spol određuje ulogu.	

Aktivnost 8: Od kontakta do odnosa (rad u skupinama – vrednovanje postupaka, 5 minuta)

Učenici će u skupinama odabrati dva postupka koja najviše grade odnos i objasniti izbor: poslati sličicu bez čitanja poruke; pitati kako se osoba osjeća; saslušati odgovor; uspoređivati ocjene da se pokažemo boljima. U bilježnicu će zapisati obrazloženje.

Moguće rješenje: pitati i saslušati; oba postupka pokazuju interes za osobu. Sličica može biti znak pažnje, ali sama ne zamjenjuje slušanje.

Dva postupka koja najviše grade odnos i objasniti izbor:

poslati sličicu bez čitanja poruke; pitati kako se osoba osjeća;
saslušati odgovor; uspoređivati ocjene da se pokažemo boljima

Aktivnost 9: Jedan korak uključivanja (rad u paru – oblikovanje poziva, 5 minuta)

Učenici će sastaviti kratak, nenametljiv poziv zamišljenom vršnjaku koji redovito ostaje izvan zajedničke aktivnosti. Poziv će sadržavati konkretnu ponudu i slobodu odgovora.

Moguće rješenje: Ako želiš, možeš raditi s nama. Zajedno ćemo podijeliti zadatak.

Radni predložak:

SITUACIJA	POZIV KOJI UKLJUČUJE
Novi učenik još nema par.	

Aktivnost 10: Zapišimo! (individualni rad – zapis sažetka, 3 minuta)

Učenici će prepisati sažetak u bilježnicu i uz posljednju rečenicu dodati jedan vlastiti primjer.

POTREBNI SMO DRUGIMA I DRUGI NAMA
Svaki je čovjek jedinstvena osoba, pozvana na zajedništvo. Bog je jedan u trima osobama: Ocu, Sinu i Duhu Svetome. Muškarac i žena imaju jednako ljudsko dostojanstvo. Zajedništvo gradimo kada primamo i pružamo pomoć, poštujemo razlike i zajedno rastemo. Moj primjer: _____.

III. ZAVRŠNI DIO – DJELUJ (9 min)

Aktualizacija:

Učenici će poslušati sljedeći tekst:

Usamljene osobe češće od ostalih ljudi obolijevaju od raka, srčanog i moždanog udara, depresije i demencije. Usamljenost je osim toga zarazna i širi se poput epidemije – nisu pogođeni samo samci ili samohrani roditelji već i oženjeni! Prema Manfredu Spitzeru, usamljenost je uzrok smrti broj jedan u zapadnim zemljama. Ovu alarmantnu činjenicu dosada je potvrdio čitav niz znanstvenih istraživanja i studija širom svijeta, a koji ukazuju i na ovo: usamljenost je više od samoće.

(Izvor: <https://mvinfo.hr/knjiga/13002/usamljenost-neprepoznata-bolest>)

Razgovor:

- Kako se boriti protiv usamljenosti? Navedite moguća rješenja! Što bi vi učinili da imate taj problem?
- Kakvi sve problemi nastaju kod čovjeka koji je usamljen?

Sinteza:

Učenici će se vratiti početnoj rečenici „Trebati druge znači...” i dopuniti je jednom novom spoznajom iz biblijskoga ili glavnog teksta.

Moguće rješenje: Trebati druge znači biti osoba koja može ljubiti, učiti, primati i darivati; to nije odricanje od vlastite posebnosti.

Trebati druge znači...

Zaključak vjeroučitelja: Svoju jedinstvenost razvijamo u odnosima koji poštuju naše i tuđe dostojanstvo. Bog nas poziva na zajedništvo sa sobom i s ljudima. Muškarac i žena jednako su vrijedne osobe. Primanjem i pružanjem pomoći rastemo zajedno, bez potrebe da postanemo nečija kopija.

Formativna provjera:

Učenici će u bilježnici povezati brojeve s odgovarajućim slovima i jedan par obrazložiti.

Rješenje: 1–C, 2–A, 3–B. Primjer: uzajamnost znači da i primamo i dajemo pomoć.

POJAM	ZNAČENJE
1. Uzajamnost	A. Jednaka vrijednost osoba
2. Jednakovrijednost	B. Odnos koji povezuje osobe
3. Zajedništvo	C. Primanje i pružanje pomoći

Samovrednovanje:

Učenici će uz svaku tvrdnju u bilježnici zapisati „mogu samostalno“, „mogu uz pomoć“ ili „trebam pojašnjenje“: mogu povezati jedinstvenost i zajedništvo; mogu protumačiti biblijsku poruku o muškarcu i ženi; mogu predložiti pozitivan vršnjački utjecaj.

Domaća zadaća:

Učenici će riješiti, ili dovršiti rješavanje RB, str. 11.

Ili:

Učenici će u bilježnicu napisati jedan zamišljeni primjer u kojemu vršnjak treba podršku i dvije rečenice kojima će mu ponuditi pomoć bez uspoređivanja ili omalovažavanja.

Završna molitva:

Bože, hvala Ti za ljude koji nas podupiru. Pomozi nam primijetiti onoga tko ostaje sam i učiniti prvi korak prema njemu. Amen.

ili: Anđele, čuvaru mili...

PREPORUČENI ODABIR ZA 45 MINUTA

Dio sata / odabrana aktivnost	Vrijeme
Uvodna molitva, povezivanje, motivacija, početni stav i najava	9 minuta
Aktivnost 1: Obrada glavnog teksta – jedan način, shema i teološko sidro	10 minuta
Aktivnost 2: Biblijski tekst – pomoć kao što je on	8 minuta
Aktivnost 4: Pomoć ili pritisak	6 minuta
Aktivnost 10: Zapišimo!	3 minute
Aktualizacija i sinteza sa zaključkom	3 minute
Formativna provjera	3 minute
Samovrednovanje, domaća zadaća i završna molitva	3 minute

Ukupno: 45 minuta.

PRILOZI ZA BRZU UPORABU

Prilog 1: Kratka kontrolna lista za vjeroučitelja

- ☐ Povezuju li učenici osobnu jedinstvenost i zajedništvo?
- ☐ Prepoznaju li pozitivan i negativan utjecaj vršnjaka?
- ☐ Tumače li slikoviti govor Post 2,18–23?
- ☐ Obrazlažu li jednako dostojanstvo muškarca i žene?
- ☐ Navode li primjere uzajamne pomoći?
- ☐ Povezuju li odnos prema Bogu s odnosom prema ljudima?

IV. IZBORNE I DODATNE AKTIVNOSTI

Vjeroučitelj će odabrati neku od sljedećih aktivnosti kao zamjenu za ranije ponuđenu aktivnost. Nije predviđeno sve provesti u jednom satu.

Aktivnost 1: Radna bilježnica (individualni rad – rješavanje, 7 minuta)

Učenici će uz pomoć vjeroučitelja rješavati RB, str. 11 (mogu biti i odabrani zadatci po želji).

Aktivnost 2: Digitalni zadatci *(individualni rad ili rad u paru – uvježbavanje, 6 minuta)*

a) Učenici rješavaju zadatak pod ikonom prvog smješka, digitalni udžbenik, str.11.

[klikni ovdje – poveznica](#)

Kod:

Predstavljanje rezultata i osvrt.

b) Učenici će riješiti psiho-test - zadatak pod ikonom drugog smješka, digitalni udžbenik, str.11.

[klikni ovdje – poveznica](#)

Kod:

Aktivnost 3: Razgovor bez preuzimanja riječi *(rad u paru – slušanje, 5 minuta)*

Učenici će u paru govoriti po pola minute o zamišljenoj zajedničkoj aktivnosti. Druga će osoba najprije svojim riječima ponoviti što je čula, a tek zatim iznijeti prijedlog. Zamijenit će uloge.

Moguće rješenje: Čuli smo da želite izabrati zadatak u kojemu svi sudjeluju. Predlažemo da najprije čujemo svačiju ideju.

Aktivnost 4: Dar koji ne mogu kupiti *(individualni rad – argumentirano pisanje, 5 minuta)*

Učenici će odabrati povjerenje, vrijeme ili vjernost i napisati dvije rečenice o tome zašto se taj dar odnosa ne može zamijeniti predmetom.

Moguće rješenje: Povjerenje nastaje dosljednim postupcima. Skup dar ne može zamijeniti održano obećanje.

povjerenje, vrijeme ili vjernost

Zašto se taj dar odnosa ne može zamijeniti predmetom?

Aktivnost 5: Tri pravila našega para *(rad u paru – dogovaranje, 5 minuta)*

Učenici će osmisлити tri provediva pravila suradnje. Svako će sadržavati radnju koju oboje mogu ostvariti, a jedno će se odnositi na prihvaćanje različitih darova.

Moguće rješenje: Saslušat ćemo prijedloge oboje. Poslove ćemo rasporediti prema darovima i dogovoru. Pitat ćemo treba li pomoć prije nego preuzmemo tuđi posao.

tri provediva pravila suradnje

Svako će sadržavati radnju koju oboje mogu ostvariti, a jedno će se odnositi na prihvaćanje različitih darova.